

Л. М. Шегда

Вироджені нелінійні нетерові крайові задачі

*(Представлено академіком НАН України М. О. Перестюком)**Отримано умови існування розв'язку слабо нелінійної виродженої крайової задачі для систем звичайних диференціальних рівнянь з нетеровим оператором в лінійній частині.*

1. Постановка задачі. Розглянемо крайові задачі для нелінійних систем звичайних диференціальних рівнянь з малим невід'ємним параметром ε вигляду

$$B(t)\frac{dx}{dt} = A(t)x + f(t) + \varepsilon Z(x, t, \varepsilon), \quad t \in [a; b], \quad (1)$$

$$lx = \alpha + \varepsilon J(x(\cdot, \varepsilon), \varepsilon), \quad (2)$$

де $A(t)$, $B(t)$ — $(n \times n)$ -вимірні матриці, компоненти яких є дійсними, достатню кількість раз неперервно диференційовними на $[a; b]$ функціями $A(t), B(t) \in C^{3q-2}[a; b]$; $\det B(t) = 0$, $\forall t \in [a; b]$; $f(t)$ — n -вимірний вектор-стовпець з простору $C^{q-1}[a; b]$; α — m -вимірний вектор-стовпець констант; $\alpha \in R^m$; l — лінійний векторний функціонал, визначений на просторі n -вимірних, неперервних на $[a; b]$ вектор-функцій $l = \text{col}(l_1, \dots, l_m): C[a; b] \rightarrow R^m$, $l_i: C[a; b] \rightarrow R$ [1, 2]; $Z(x, t, \varepsilon)$ — нелінійна за x n -вимірна вектор-функція, неперервно диференційовна за x в околі породжуючого розв'язку і неперервна за t, ε : $Z(\cdot, t, \varepsilon) \in C^1[\|x - x_0\| \leq \beta]$; $Z(x, \cdot, \varepsilon) \in C^{q-1}[a; b]$; $Z(x, t, \cdot) \in C[0, \varepsilon_0]$; $J(x(\cdot, \varepsilon), \varepsilon)$ — нелінійний обмежений m -вимірний вектор-функціонал, неперервно диференційовний за x у розумінні Фреше [3] і неперервний за ε в околі породжуючого розв'язку.

Розглянемо випадок, коли відповідна однорідна породжуюча крайова задача має нетривіальні розв'язки $x_0(t, c_r)$ [4]. Будемо шукати умову існування і алгоритм побудови розв'язку $x = x(t, \varepsilon)$: $x(\cdot, \varepsilon) \in C^1[a; b]$, $x(t, \cdot) \in C[0, \varepsilon_0]$ крайової задачі (1), (2), який перетворюється при $\varepsilon = 0$ в один з розв'язків породжуючої крайової задачі

$$B(t)\frac{dx}{dt} = A(t)x + f(t), \quad t \in [a; b], \quad (3)$$

$$lx(\cdot) = \alpha \in R^m. \quad (4)$$

Вважатимемо, що система (3) така, що невиродженим лінійним перетворенням зводиться до центральної канонічної форми у випадку, коли матриці $A(t), B(t) \in C^{3q-2}[a, b]$ і вектор-стовпець $f(t) \in C^{q-1}[a, b]$ [5]. Тоді згідно з теоремою 1 [4], породжуюча крайова задача (3), (4) має r -параметричне сімейство лінійно незалежних розв'язків

$$x_0(t, c_r) = X_r(t)c_r + (Gf)(t) + X_{n-s}(t)Q^+\alpha, \quad \forall c_r \in R^r, \quad (5)$$

тоді і тільки тоді, коли неоднорідності $f(t) \in C^{q-1}[a, b]$ в диференціальній системі та $\alpha \in R^m$ в крайовій умові задовольняють d лінійно незалежні умови:

$$P_{Q_d^*} \left(\alpha - l \left(\int_a^{\cdot} X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) f(\tau) d\tau - \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} I^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t) L \Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) f(\cdot) \right) \right) = 0 \quad (d = m - n_1). \quad (6)$$

2. Основний результат. Спочатку розглянемо питання про необхідну умову існування розв'язку $x(t, \varepsilon)$ крайової задачі (1), (2), який при $\varepsilon = 0$ перетворюється в породжуючий розв'язок $x_0(t, c_r)$ (5). Справедливим буде таке твердження.

Теорема 1 (необхідна умова). *Нехай крайова задача (1), (2) має розв'язок $x = x(t, \varepsilon)$: $x(\cdot, \varepsilon) \in C^1[a, b]$, $x(t, \cdot) \in C[0, \varepsilon_0]$, який перетворюється при $\varepsilon = 0$ в породжуючий розв'язок $x_0(t, c_r^0)$ (5) з константою $c_r = c_r^0$. Тоді вектор $c_r^0 \in R^r$ задовольняє рівняння*

$$P_{Q_d^*} \left\{ J(x_0(\cdot, c_r^0), 0) - l \left(\int_a^{\cdot} X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) Z(x_0(\tau, c_r^0), \tau, 0) d\tau - \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} I^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t) L \Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) Z(x_0(\cdot, c_r^0), \cdot, 0) \right) \right\} = 0. \quad (7)$$

Доведення аналогічне доведенню теореми 4.5 [1]. Позначимо ліву частину рівняння (7) через $F(c_r^0)$ і називатимемо його рівнянням для породжуючих констант крайової задачі (1), (2). У випадку періодичних задач константа c_r^0 має фізичний зміст і є амплітудою породжуючого розв'язку, а в класичній періодичній задачі рівняння (7) має назву рівняння для породжуючих амплітуд [6].

Якщо рівняння (7) має розв'язок $c_r = c_r^0 \in R^r$, то вектор c_r^0 визначає той породжуючий розв'язок $x_0(t, c_r^0)$, якому може відповідати розв'язок $x(t, \varepsilon)$ вихідної крайової задачі (1), (2), який перетворюється в $x_0(t, c_r^0)$ при $\varepsilon = 0$. Якщо рівняння (7) не має розв'язків, то і крайова задача (1), (2) не має шуканого розв'язку. Мова йде про дійсні розв'язки рівняння для породжуючих констант.

Для отримання достатньої умови існування розв'язку зробимо заміну змінних в крайовій задачі (1), (2)

$$x(t, \varepsilon) = x_0(t, c_r^0) + y(t, \varepsilon),$$

в якій вектор констант $c_r^0 \in R^r$ задовольняє рівняння (7). Будемо шукати умови існування розв'язку $y = y(t, \varepsilon)$: $y(\cdot, \varepsilon) \in C^1[a, b]$, $y(t, \cdot) \in C[0; \varepsilon_0]$, $y(t, 0) = 0$, який перетворюється в нульовий при $\varepsilon = 0$ крайової задачі

$$B(t) \dot{y} = A(t) y + \varepsilon Z(x_0(t, c_r^0) + y(t, \varepsilon), t, \varepsilon), \quad (8)$$

$$l y = \varepsilon J(x_0(\cdot, c_r^0) + y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon). \quad (9)$$

Використовуючи неперервну диференційовність вектор-функції $Z(x, t, \varepsilon)$ і векторного функціонала $J(x(\cdot, \varepsilon), \varepsilon)$ за x в околі точки $\varepsilon = 0$, виділяємо у вектор-функції $Z(x_0 + y, t, \varepsilon)$

та у векторному функціоналі $J(x_0(\cdot, c_r^0, 0) + y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon)$ лінійну частину за y і члени нульового порядку за ε . Тоді має місце розклад

$$Z(x_0 + y, t, \varepsilon) = Z(x_0(t, c_r^0), t, 0) + A_1(t)y + R(y(t, \varepsilon), t, \varepsilon); \quad (10)$$

$$J(x_0(\cdot, c_r^0) + y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon) = J(x_0(\cdot, c_r^0)) + l_1 y(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon), \quad (11)$$

де

$$Z(x_0(t, c_r^0), t, 0) \in C[t], \quad J(x_0(\cdot, c_r^0)) = J(x_0(\cdot, c_r^0), 0),$$

$$A_1(t) = A_1(t, c_r^0) = \left. \frac{\partial Z(x, t, 0)}{\partial x} \right|_{x=x_0(t, c_r^0)} \in C[t],$$

$l_1 y(\cdot, \varepsilon)$ — лінійна частина векторного функціонала $J(x_0(\cdot, c_r^0, 0) + y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon)$. Згідно з [3], лінійний оператор $l_1 := J'(x_0)$ є похідною Фреше. Нелінійна вектор-функція $R(y(t, \varepsilon), t, \varepsilon)$ належить до класу $C^1[y]$, $C[t]$, $C[\varepsilon]$ в області $\|y\| \leq q$, $t \in [a, b]$, $\varepsilon \in [0, \varepsilon_0]$. При цьому

$$R(0, t, 0) = 0, \quad \frac{\partial R(0, t, 0)}{\partial y} = 0, \quad R_1(0, 0) = 0, \quad \frac{\partial R_1(0, 0)}{\partial y} = 0.$$

Отже, розглянемо крайову задачу

$$B(t)\dot{y} = A(t)y + \varepsilon\{Z(x_0(t, c_r^0), t, 0) + A_1(t)y + R(y(t, \varepsilon), t, \varepsilon)\}, \quad (12)$$

$$ly = \varepsilon\{J(x_0(\cdot, c_r^0), 0) + l_1 y(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon)\}. \quad (13)$$

Вона має розв'язок:

$$y(t, \varepsilon) = X_r(t)c + \bar{y}(t, \varepsilon), \quad c = c(\varepsilon) \in R^r,$$

$$\bar{y}(t, \varepsilon) = \varepsilon(G[Z(x_0(\tau, c_r^0), \tau, 0) + A_1(\tau)y + R(y(\tau, \varepsilon), \tau, \varepsilon)])(t) +$$

$$+ \varepsilon X_{n-s}(t)Q^+(J(x_0(\cdot, c_r^0), 0) + l_1 y(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon))$$

при виконанні умови

$$PQ_d^* \left\{ J(x_0(\cdot, c_r^0), 0) + l_1 y(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon) - \right.$$

$$- l \left(\int_a^{\cdot} X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) \{ Z(x_0(\tau, c_r^0), \tau, 0) + A_1(\tau)y + R(y(\tau, \varepsilon), \tau, \varepsilon) \} d\tau - \right.$$

$$- \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} \Gamma^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t)L\Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) \times$$

$$\left. \left. \times \{ Z(x_0(\cdot, c_r^0), \cdot, 0) + A_1(\cdot)y + R(y(\cdot, \varepsilon), \cdot, \varepsilon) \} \right) \right\} = 0.$$

В лінійну частину останнього виразу замість y підставимо вираз $X_r(t)c + \bar{y}(t, \varepsilon)$ і врахувавши, що виконується умова (7), отримаємо алгебраїчну відносно $c \in R^r$ систему:

$$B_0 c = -P_{Q_d^*} \left\{ l_1 \bar{y}(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon) - l \left(\int_a^{\cdot} X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) \Theta(\tau, \varepsilon) d\tau - \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} I^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t) L \Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) \Theta(\cdot, \varepsilon) \right) \right\}, \quad (14)$$

де $(d \times r)$ -вимірною матрицею B_0 має вигляд:

$$B_0 := P_{Q_d^*} \left(l_1 X_r(\cdot) - l \left(\int_a^{\cdot} X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) A_1(\tau) X_r(\tau) d\tau - \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} I^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t) L \Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) A_1(\cdot) X_r(\cdot) \right) \right),$$

$$\Theta(t, \varepsilon) = A_1(t) \bar{y}(t, \varepsilon) + R(y(t, \varepsilon), t, \varepsilon).$$

Приходимо до операторної системи:

$$\begin{cases} y(t, \varepsilon) = X_r(t)c + \bar{y}(t, \varepsilon), \\ \bar{y}(t, \varepsilon) = \varepsilon (G[Z(x_0(\tau, c_r^0), \tau, 0) + A_1(\tau)y + R(y(\tau, \varepsilon), \tau, \varepsilon)])(t) + \\ \quad + \varepsilon X_{n-s}(t) Q^+ (J(x_0(\cdot, c_r^0), 0) + l_1 y(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon)), \\ B_0 c = -P_{Q_d^*} \left\{ l_1 \bar{y}(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon) - l \left(\int_a^{\cdot} X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) \Theta(\tau, \varepsilon) d\tau - \right. \right. \\ \quad \left. \left. - \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} I^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t) L \Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) \Theta(\cdot, \varepsilon) \right) \right\}. \end{cases} \quad (15)$$

Для розв'язності третього рівняння операторної системи (15) необхідно і достатньо, щоб виконувалась умова:

$$P_{B_0^*} P_{Q_d^*} \left\{ l_1 \bar{y}(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon) - l \left(\int_a^{\cdot} X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) \Theta(\tau, \varepsilon) d\tau - \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} I^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t) L \Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) \Theta(\cdot, \varepsilon) \right) \right\} = 0. \quad (16)$$

При умові

$$P_{B_0^*} = 0, \text{ яка еквівалентна [7] умові: } \text{rank } B_0 = d, \quad (17)$$

умова (16) виконується, де $P_{B_0^*}$ — $(d \times d)$ -вимірною матрицею (ортопроектор), яка проектує простір R^d на нуль-простір $N(B_0^*)$.

Знайшовши розв'язок третього рівняння, операторну систему (15) запишемо у вигляді:

$$\left\{ \begin{array}{l} y(t, \varepsilon) = X_r(t)c + \bar{y}(t, \varepsilon), \\ c = -B_0^+ P Q_d^* \left\{ l_1 \bar{y}(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon) - l \left(\int_a^{\cdot} X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) \Theta(\tau, \varepsilon) d\tau - \right. \right. \\ \left. \left. - \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} I^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t) L \Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) \Theta(\cdot, \varepsilon) \right) \right\}, \\ \bar{y}(t, \varepsilon) = \varepsilon (G[Z(x_0(\tau, c_r^0), \tau, 0) + A_1(\tau)y + R(y(\tau, \varepsilon), \tau, \varepsilon)])(t) + \\ + \varepsilon X_{n-s}(t) Q^+ (J(x_0(\cdot, c_r^0), 0) + l_1 y(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon)). \end{array} \right. \quad (18)$$

Аналогічно [1, 2], введемо змінну $u = \text{col}(y(t, \varepsilon), c(\varepsilon), \bar{y}(t, \varepsilon))$, тоді система (18) у нових змінних буде такою:

$$u = L^{(1)}u + Fu, \quad (19)$$

де

$$L^{(1)} = \begin{pmatrix} 0 & X_r(t) & I_n \\ 0 & 0 & L_1 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix},$$

$$Fu = \begin{pmatrix} 0 \\ -B_0^+ P Q_d^* \left\{ R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon) - l \left(\int_a^{\cdot} X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) R(y(\tau, \varepsilon), \tau, \varepsilon) d\tau - \right. \right. \\ \left. \left. - \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} I^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t) L \Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) R(y(\cdot, \varepsilon), \cdot, \varepsilon) \right) \right\} \\ \varepsilon (G[Z(x_0(\tau, c_r^0), \tau, 0) + A_1(\tau)y(\tau, \varepsilon) + R(y(\tau, \varepsilon), \tau, \varepsilon)])(t) + \\ + \varepsilon X_{n-s}(t) Q^+ (J(x_0(\cdot, c_r^0), 0) + l_1 y(\cdot, \varepsilon) + R_1(y(\cdot, \varepsilon), \varepsilon)) \end{pmatrix},$$

$$L_1 \varphi := -B_0^+ P Q_d^* \left\{ l_1 \varphi(\cdot, \varepsilon) - l \left(\int_a^{\cdot} X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) A_1(\tau) \varphi(\tau) d\tau - \right. \right.$$

$$\left. \left. - \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} I^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t) L \Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) A_1(\cdot) \varphi(\cdot) \right) \right\}.$$

Систему (19) запишемо у вигляді

$$(I_\rho - L^{(1)})u = Fu \quad (\rho = 2n + r).$$

Матриця $(I_\rho - L^{(1)})$ блоково-діагональна, яка має завжди обернену. Тоді

$$u = Su, \quad S := (I_\rho - L^{(1)})^{-1} F,$$

де оператор S є оператором стиску: $u \rightarrow u; \bar{u}, \bar{\bar{u}} \in u, \|S\bar{u} - S\bar{\bar{u}}\| \leq \mu \|\bar{u} - \bar{\bar{u}}\|, \mu < 1$ [8]. В околі породжуючого розв'язку $y = 0, \varepsilon = 0$ операторне рівняння $u = Su$ з оператором стиску S

буде мати єдиний розв'язок [8], який можна знайти як $u = \lim_{\nu \rightarrow \infty} u_\nu$, $u_0 = 0$, $u_\nu = Su_{\nu-1}$, де $u_0 = \text{col}(y_0, c_0, \bar{y}_0) = 0$.

Отже, для знаходження розв'язку $y(t, \cdot) \in C[0, \varepsilon_0]$, $y(t, 0) = 0$ крайової задачі (12), (13) ітераційний процес буде таким:

$$\begin{aligned}
 y_{p+1}(t, \varepsilon) &= X_r(t)c_p + \bar{y}_{p+1}(t, \varepsilon), \quad p = 0, 1, 2, \dots, \quad y_0(t, \varepsilon) = \bar{y}_0(t, \varepsilon) = 0, \\
 c_p &= -B_0^+ P_{Q_d^*} \left\{ l_1 \bar{y}_p(\cdot, \varepsilon) + R_1(y_p(\cdot, \varepsilon), \varepsilon) - l \left(\int_a^\cdot X_{n-s}(\cdot) Y_{n-s}^*(\tau) \Theta_p(\tau, \varepsilon) d\tau - \right. \right. \\
 &\quad \left. \left. - \Phi(\cdot) \left[\sum_{k=0}^{q-1} I^k \frac{d^k}{dt^k} [\Psi^*(t) L \Phi(t)]^{-1} \right] (\cdot) \Psi^*(\cdot) \Theta_p(\cdot, \varepsilon) \right) \right\}, \quad (20) \\
 \Theta_p(t, \varepsilon) &= A_1(t) \bar{y}_p(t, \varepsilon) + R(y_p(t, \varepsilon), t, \varepsilon), \\
 \bar{y}_{p+1}(t, \varepsilon) &= \varepsilon (G[Z(x_0(\tau, c_r^0), \tau, 0) + A_1(\tau) y_p(\tau, \varepsilon) + R(y_p(\tau, \varepsilon), \tau, \varepsilon)])(t) + \\
 &\quad + \varepsilon X_{n-s}(t) Q^+ (J(x_0(\cdot, c_r^0), 0) + l_1 y_p(\cdot, \varepsilon) + R_1(y_p(\cdot, \varepsilon), \varepsilon)).
 \end{aligned}$$

Теорема 2 (достатня умова). *Нехай крайова задача (1), (2) така, що $\text{rank } Q = n_1 \ll \ll \min(m, n - s)$ і відповідна породжуюча крайова задача (3), (4) при умові (6) має r -параметричне ($r = n - s - n_1$) сімейство розв'язків (5). Тоді для кожного дійсного значення вектора $c_r = c_r^0 \in R^r$, який задовольняє рівняння (7) для породжуючих констант, при умові (17) крайова задача (1), (2) має хоча б один розв'язок $x(t, \cdot) \in C[0, \varepsilon_0]$, який при $\varepsilon = 0$ перетворюється в породжуючий розв'язок $x_0(t, c_r^0)$ (5). Цей розв'язок можна визначити за допомогою збіжного ітераційного процесу (20) і формули $x_p(t, \varepsilon) = x_0(t, c_r^0) + y_p(t, \varepsilon)$, $p = 0, 1, 2, \dots$.*

1. Бойчук А. А., Журавлев В. Ф., Самоїленко А. М. Обобщенно-обратные операторы и нетеровы краевые задачи. – Киев: Изд. Ин-та математики НАН Украины, 1995. – 318 с.
2. Boichuk A. A., Samoilenko A. M. Generalized inverse operators and Fredholm boundary value problems. – Utrecht-Boston: VSP, 2004. – 317 p.
3. Люстерник Л. А., Соболев В. И. Краткий курс функционального анализа: Учеб. пособие. – Москва: Высш. шк., 1982. – 271 с.
4. Бойчук О. А., Шегда Л. М. Вироджені нетерові крайові задачі // Нелінійні коливання. – 2007. – 10, № 3. – С. 303–312. (<http://www.springer.com>)
5. Самоїленко А. М., Шкіль М. І., Яковець В. П. Лінійні системи диференціальних рівнянь з виродженнями. – Київ: Вища шк., 2000. – 294 с.
6. Малкин И. Г. Некоторые задачи теории нелинейных колебаний. – Москва: Гостехиздат, 1956. – 491 с.
7. Гантмахер Ф. Р. Теория матриц. – Москва: Наука, 1967. – 572 с.
8. Красносельский М. А., Вайникко Г. М., Забрейко П. П. и др. Приближенное решение операторных уравнений. – Москва: Наука, 1968. – 455 с.

Київський національний університет
ім. Тараса Шевченка

Надійшло до редакції 20.11.2008

L. M. Shegda

Degenerated nonlinear Noether boundary-value problems

We have obtained conditions for the existence of a solution of the weakly nonlinear degenerated boundary-value problem for a system of ordinary differential equations with a Noether operator in the linear part.